

M-komponent sygdomme i Almen Praksis

Symposium for Praktiserende Læger, DGI-byen, den 10. oktober 2019

M-komponent sygdomme i Almen Praksis

- I. M-komponenten og de frie lette kæder
- II. MGUS
- III. M-komponent sygdomme

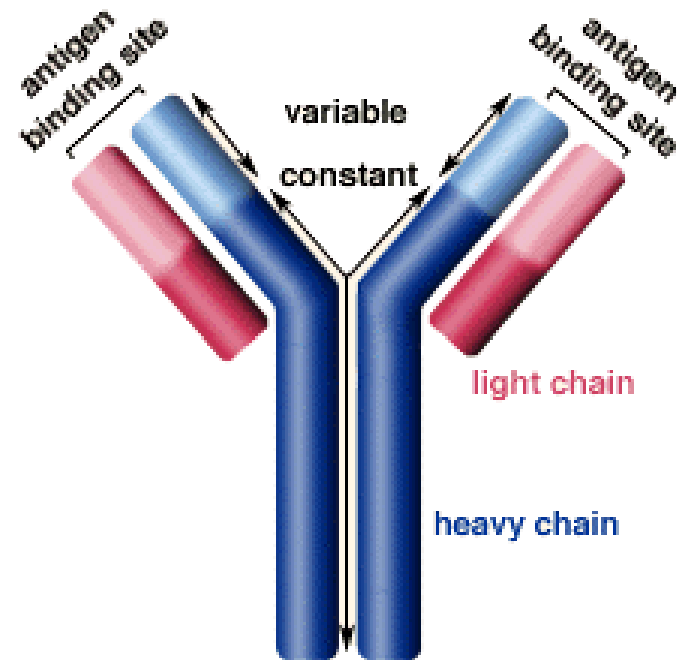

M-komponenten og de frie lette kæder

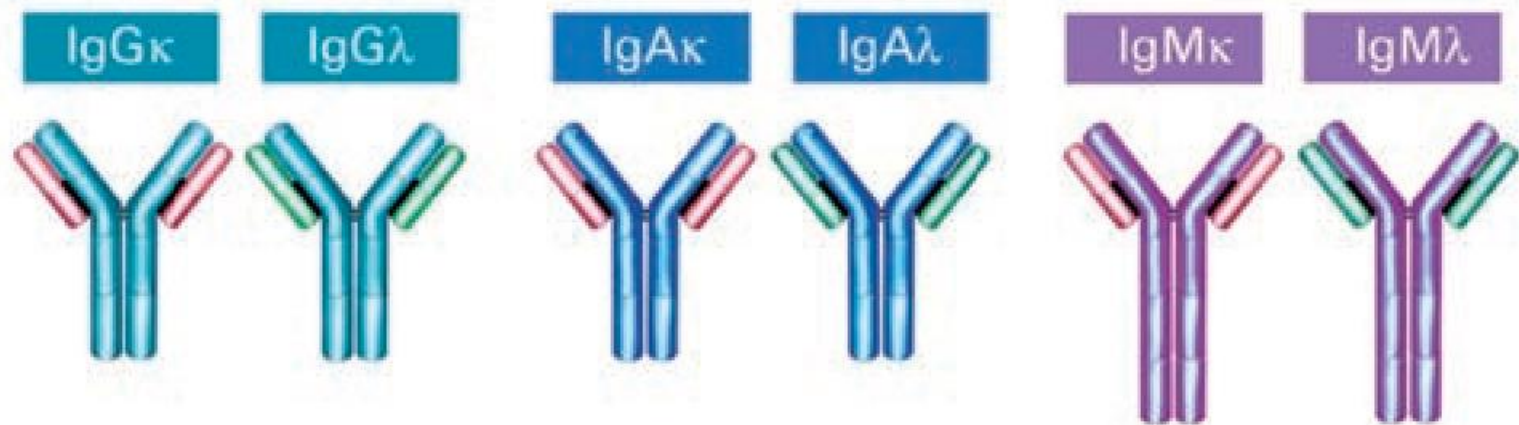
Spørgsmål

1. Du mistænker, at patienten har en M-komponent sygdom og bestiller måling af M-komponenten i blodet. Korrekt?
2. Patienten har en M-komponent i blodet, og du informerer ham/hende om, at han/hun har en blodsygdom, der skal undersøges nærmere. Korrekt?
3. Patienten har ikke en M-komponent i blodet, og han/hun har derfor ikke en M-komponent sygdom. Korrekt?

Immunglobulin

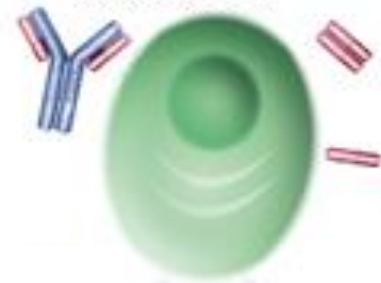
Immunglobulin type

Plasmacellen (PC)

Normal PC

Intakt
immunglobulin

Lambda lette kæder

Kappa lette kæder

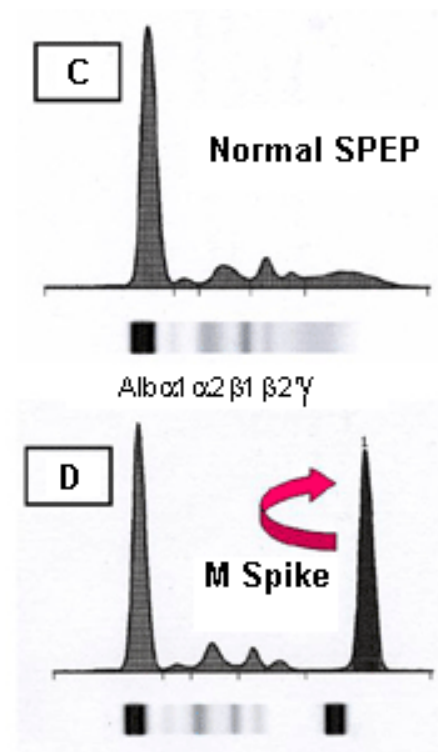
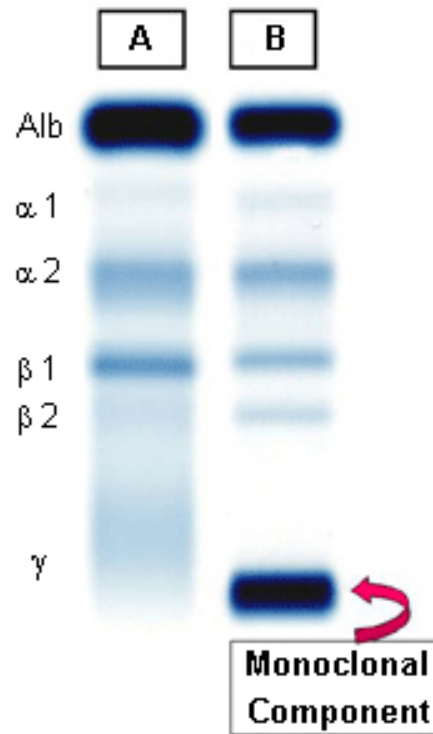
DNA skade

M-komponenten

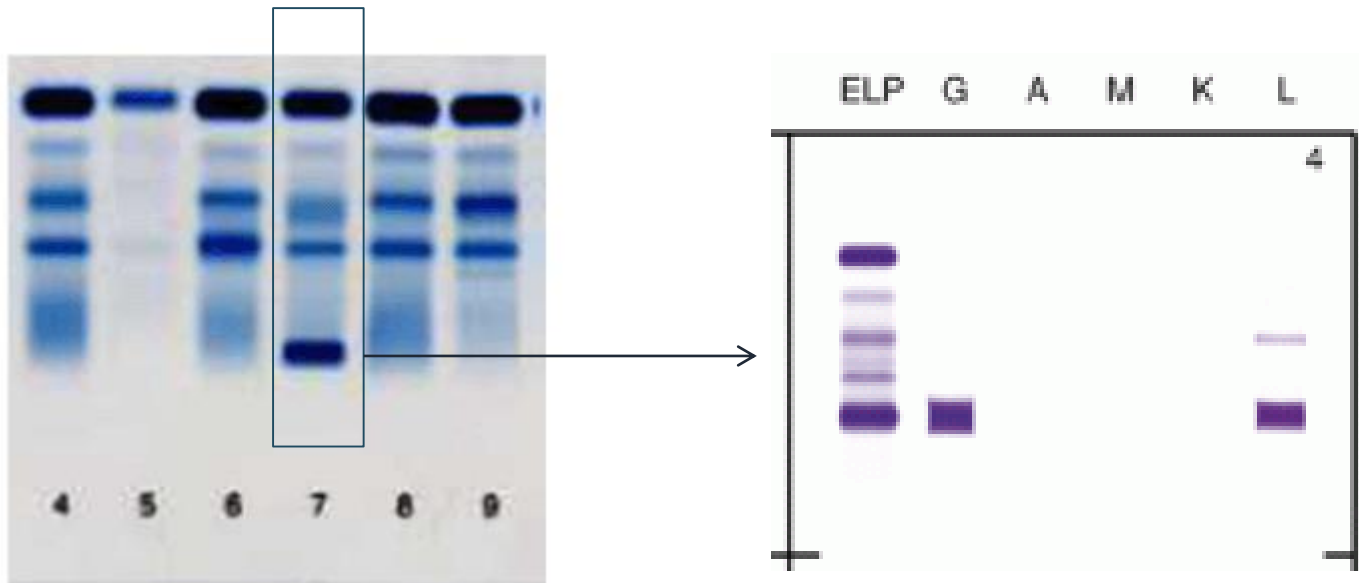
”Monoklonalt immunglobulin secerneret af en abnormt ekspanderende klon af plasma celler i en mængde, der kan visualiseres ved immunfiksation af serum og/eller urin”

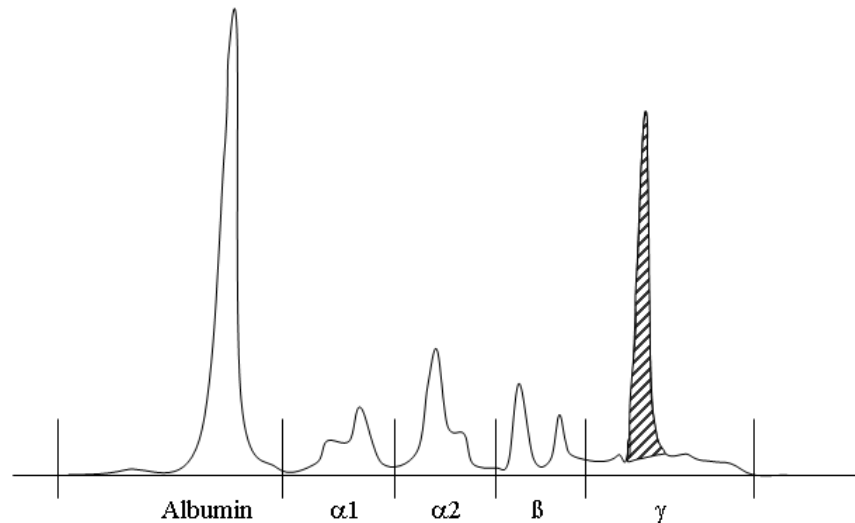
Serum M-komponenten: Elektroforese

Elektroforese ~ Immunfiksation

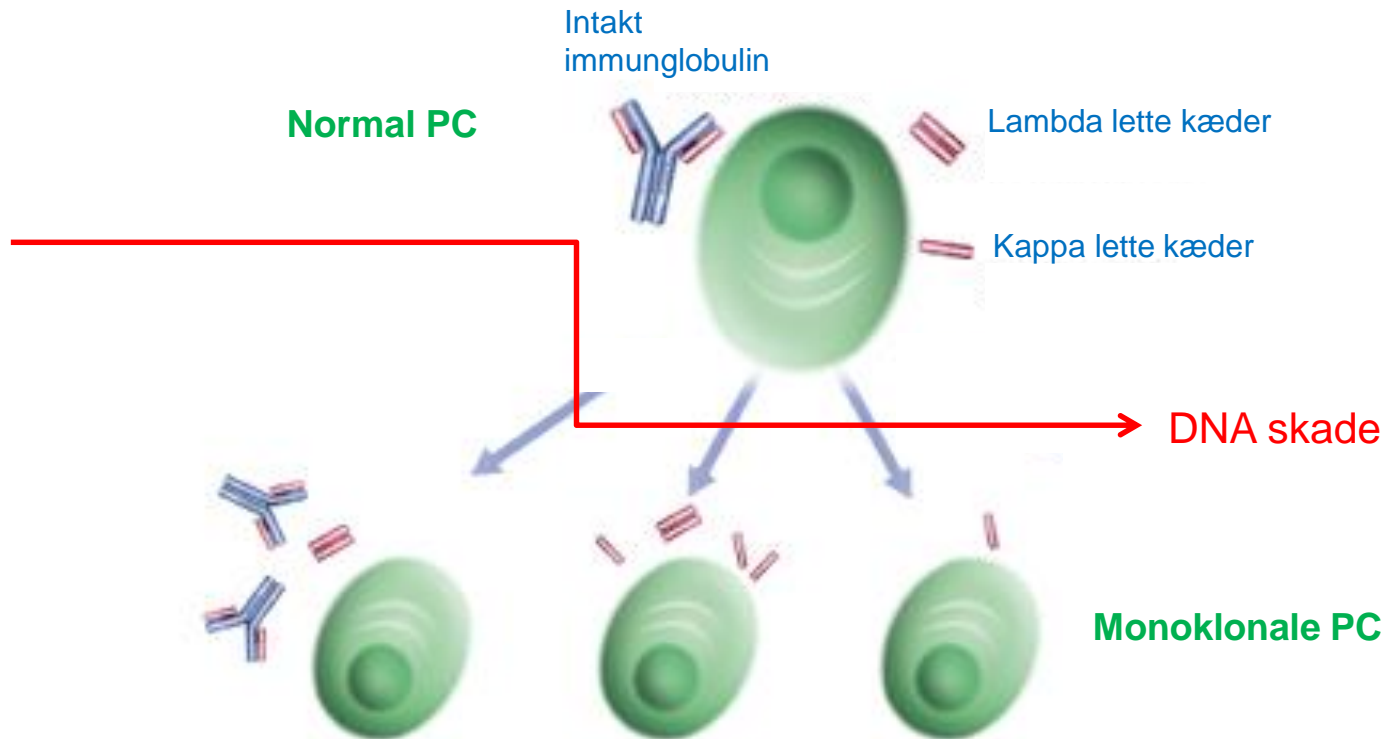

Serum M-komponent kvantitering

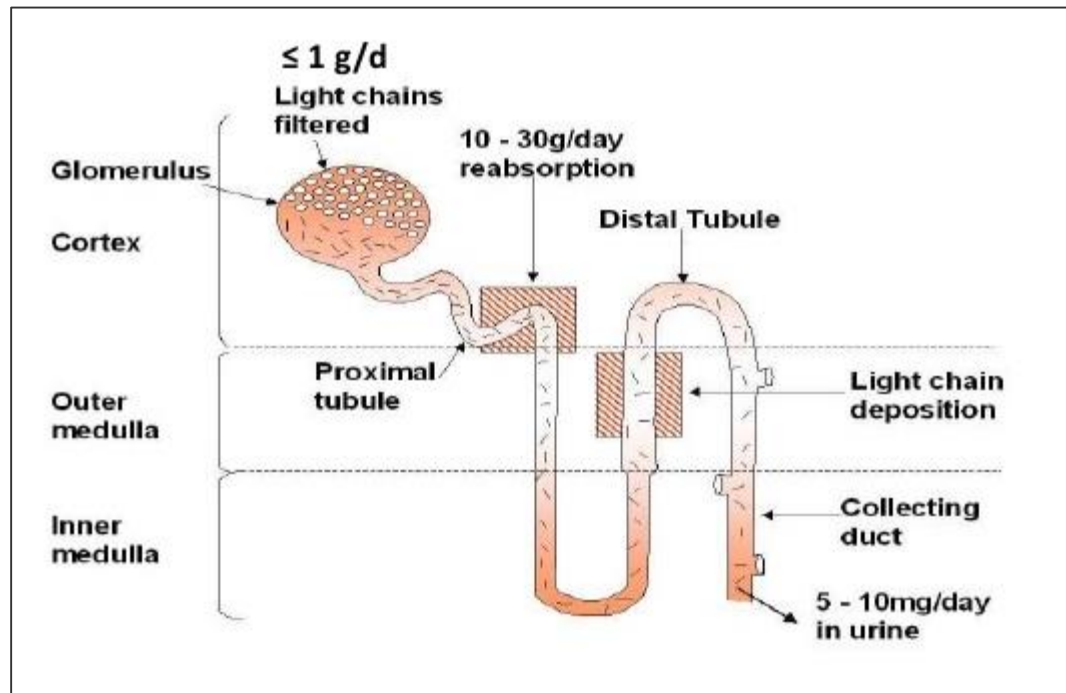

Koncentrationen af M-komponenten udregnes ved at multiplicere M-komponent-fractionen med resultatet af bestemmelse af totalprotein på andet apparatur.

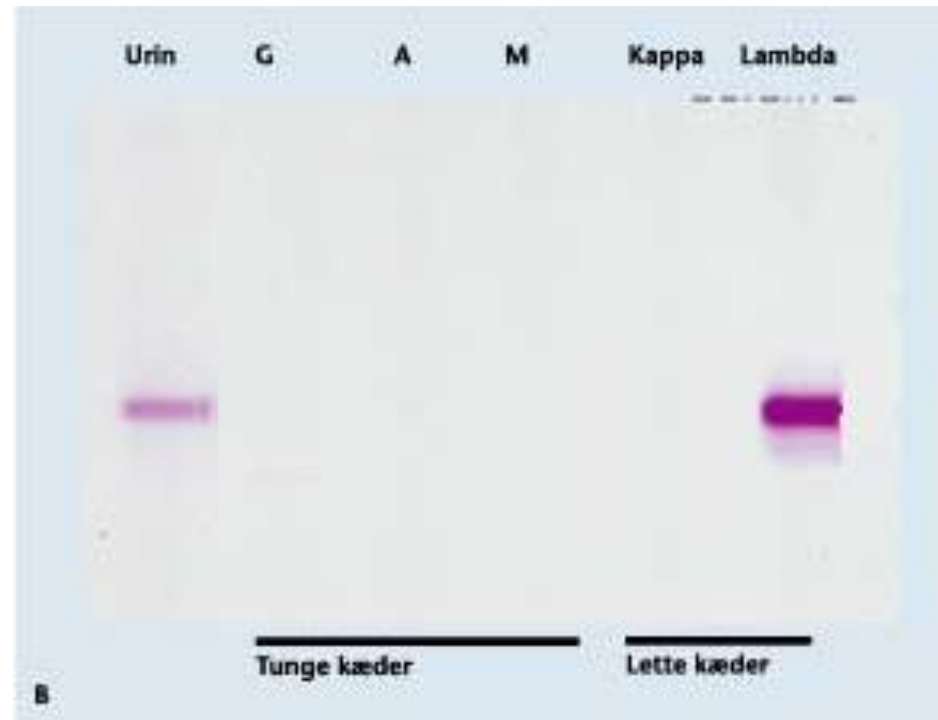
Plasmacellen (PC)

Urin M-komponenten (Bence-Jones protein)

Urin M-komponent

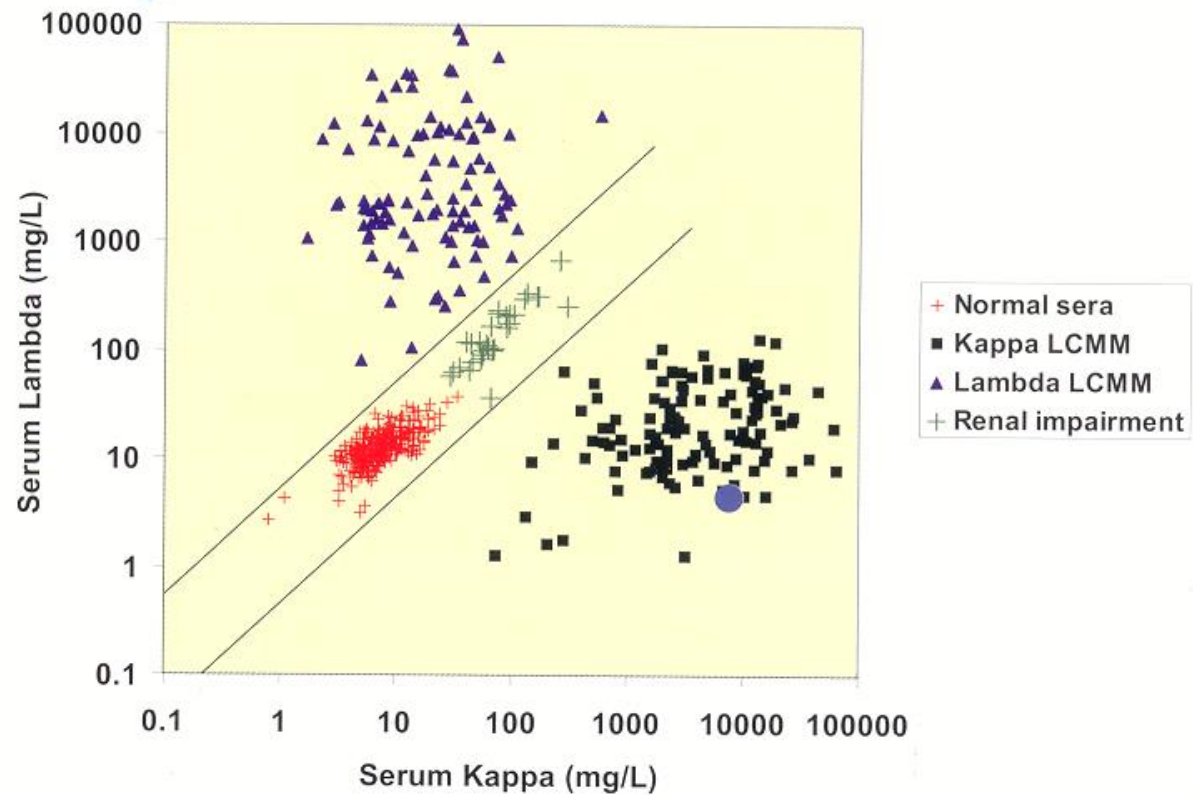

Urin M-komponent

- Spot-urin til påvisning og immun-typning
- Døgn-urin til kvantificering

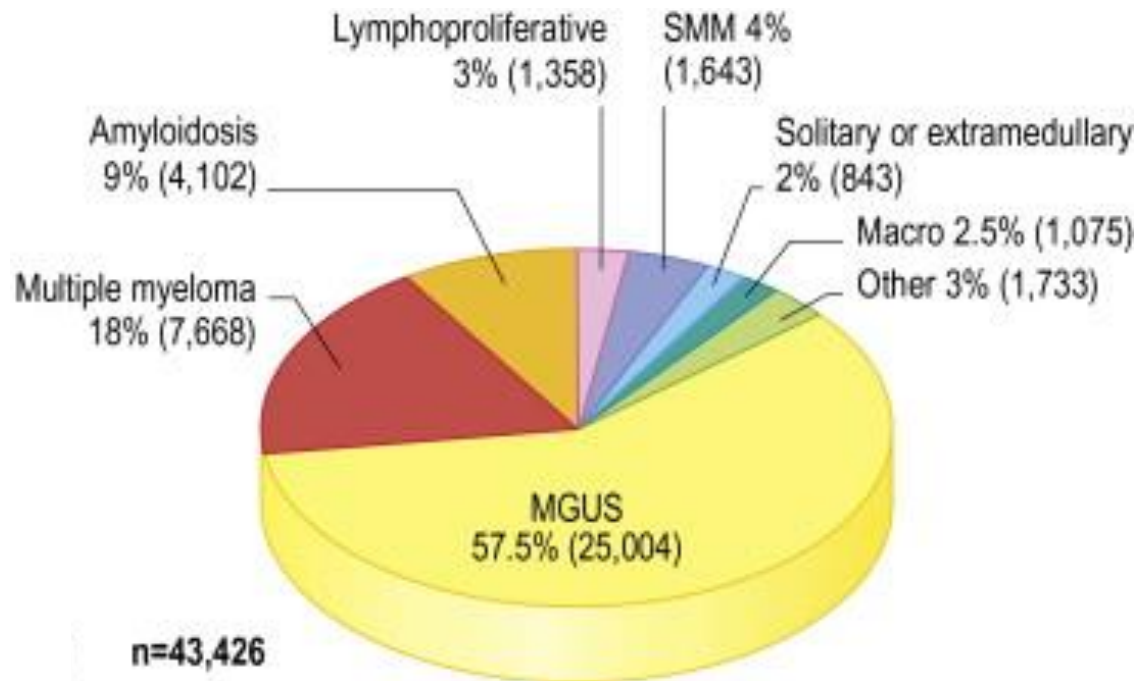

Serum frie lette kæder

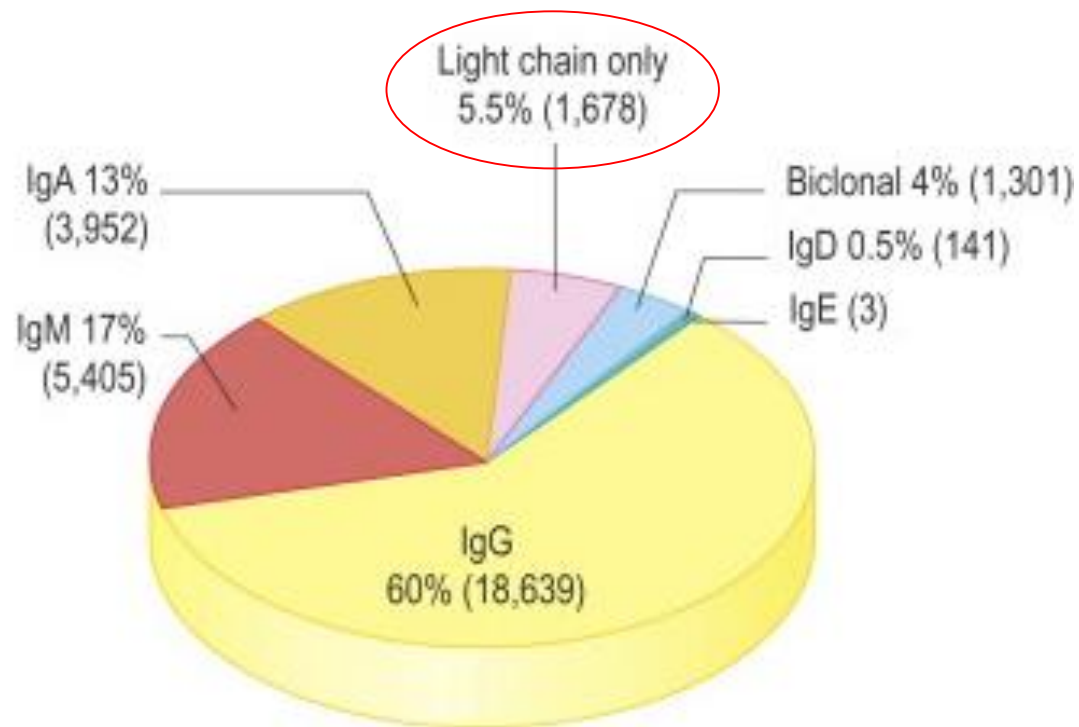

Positiv M-komponent: MAYO clinic 1960-2010

M-komponent type: MAYO clinic

HUSK

Ved mistanke om plasmacelle-sygdom måles

både

- P-M-komponent

og

- U-M-komponent (eller serum frie lette kæder)

Spørgsmål & Svar

1. Du mistænker, at patienten har en M-komponent sygdom og bestiller måling af M-komponenten i blodet. Korrekt?
2. Patienten har en M-komponent i blodet, og du informerer ham/hende om, at han/hun har en blodsygdom, der skal undersøges nærmere. Korrekt?
3. Patienten har ikke en M-komponent i blodet, og han/hun har derfor ikke en M-komponent sygdom. Korrekt?

MGUS

= *Monoclonal Gammopathy of Unknown Significance*

MGUS: Diagnostiske kriterier

- P-M-komponent <30 g/L og/eller U-M-komponent $<0,5$ g/døgn
- Knoglemarv med $<10\%$ abnorme plasmaceller
- Ingen symptomer på M-komponent sygdom

Spørgsmål

1. Hvilke specifikke symptomer er relevante at oplyse?
2. Hvilke specifikke objektive fund er relevante at oplyse?
3. Hvilke blodprøver er relevante?

MGUS – Hvad er der risiko for?

Non-IgM MGUS

- ⇒ Myelomatose
- ⇒ Solitært myelom
- ⇒ AL amyloidose

IgM MGUS

- ⇒ Morbus Waldenstrøm
- ⇒ Malignt lymfom
- ⇒ CLL

MGUS – Hvad vil hæmatologen vide?

Non-IgM MGUS

- Anæmi
- Nyrepåvirkning
- Hyperkalcæmi
- Knoglesmerter

IgM MGUS

- B-symptomer
- Lymfadenopati
- Hepatosplenomegali

Spørgsmål & Svar

1. Hvilke specifikke symptomer er relevante at oplyse?
2. Hvilke specifikke objektive fund er relevante at oplyse?
3. Hvilke blodprøver er relevante?

MGUS: Spontan remission

- Spontan remission 2-5%
- Særligt patienter med en lille M-komponent efter en infektion

Praktisk betydning:

En meget lille M-komponent (<1 g/L) påvist ved en enkeltstående måling kontrolleres efter et par måneder. Ved fortsat påvisning kan patienten henvises.

Udredning i hæmatologisk klinik

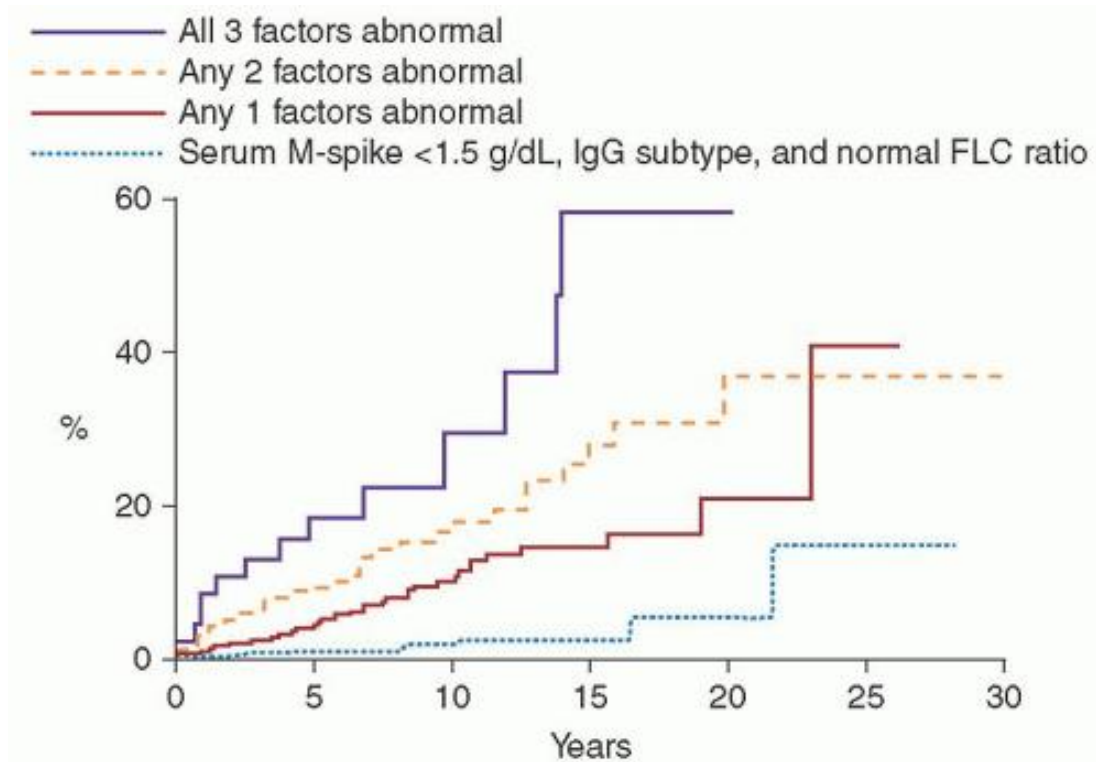
Tabel 3. Målrettet udredningsprogram ved MGUS				
M-komponent	Andre kriterier	KM-undersøgelse [†]	CT totalskelet ^{††}	CT thorax-abdomen
IgG	<15 g/L	Nej*	Nej***	
	≥15 g/L	Ja	Ja	
IgA	<10 g/L	Ja	Nej***	
	≥10 g/L	Ja	Ja	
IgD eller IgE		Ja	Ja	
IgM	<15 g/L	Ja**	Nej***	
	≥15 g/L	Ja	Nej***	Ja
Letkæde	FLC-ratio 0,10-10	Nej*	Nej***	
	FLC-ratio <0,10 eller >10	Ja	Ja	
Biklonal	Udredningen målrettes den M-komponent, som har det bredest tilhørende udredningsprogram.			

MGUS: Risiko for progression

Tabel 2: Risikostratificering. Risiko for progression til malign neoplasi

Type	Risikofaktorer	Antal faktorer	Årlig risiko	20-årsrisiko*	Risikogruppe
IgG IgA eller IgM	IgA- eller IgM-type M-komponent ≥ 15 g/L Abnorm FLC-ratio	0 af 3	0,4%	8%	Lav
		1 af 3	1,0%	20%	Lav/intermediær
		2 af 3	1,7%	34%	Intermediær/høj
		3 af 3	3,6%	72%	Høj
Letkæde			0,3%	6%	Lav
Biklonal			1,0%	20%	Lav/intermediær

MGUS: Risiko for progression

Spørgsmål & Svar

1. Hvad er case-patienten i risiko for at progredierte til?
2. Hvor stor er hendes risiko for progression?

MGUS: Opfølgning

Risikogruppe	Årlig risiko for progression	1. kontrol efter	Derefter*
IgG-type mængde <15 g/L normal FLC-ratio	0,4% (lav)	6 mdr.	hvert 2. år
IgA- eller IgM-type mængde ≥15 g/L abnorm FLC-ratio	3,6% (høj)		årligt
Letkæde-MGUS	0,3% (lav)		årligt**
IgD- eller IgE-type	ukendt		ukendt
Alle øvrige	1-2% (intermediær)		årligt
Forklaring *: Men kun så længe pt. har >5 års forventet restlevetid. **: Inkl. UACR og NT-pro-BNP.			

MGUS: Opfølgning

- Stigning i serum M-komponent $\geq 25\%$, dog minimum 5 g/L (fx fra 1,3 g/L til 6,3 g/L)
- Udvikling af symptomer på M-komponent sygdom

NB!

Så længe patienten har en forventet restlevetid >5 år

MGUS: Associeret co-morbiditet

- Øget risiko for infektioner
- Øget risiko for osteoporose og vertebrale frakturer
- Øget risiko for arterielle og venøse tromboser
- Øget risiko for anden malignitet end hæmatologisk progression

- Dobbelt så høj mortalitets-rate som baggrundsbefolkningen
- Forventet levetid cirka 4 år kortere end baggrundsbefolkningen

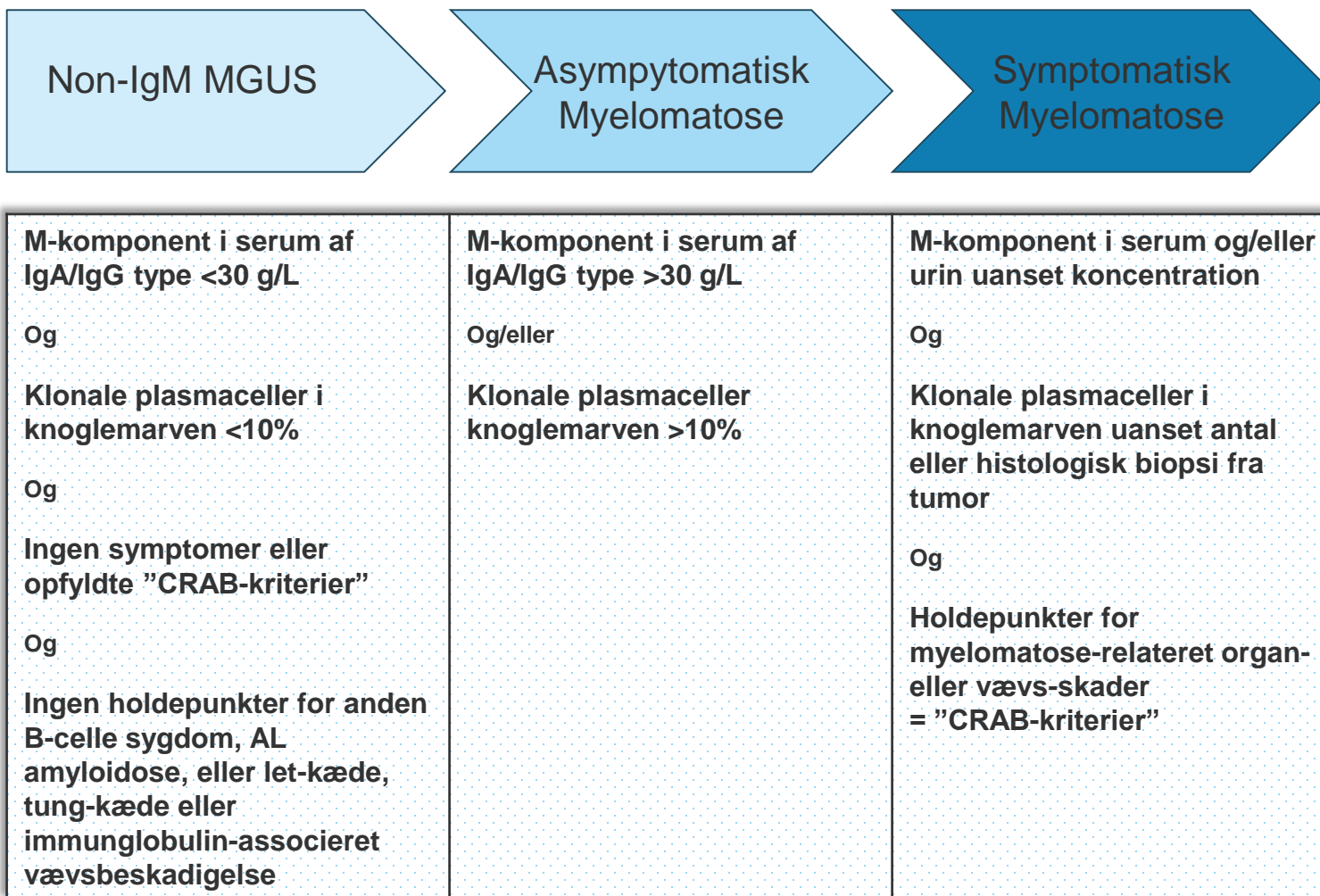
MGUS: Incidens

Fordeling af patienter indberettet med MGUS til databasen for årene 2014-2017

Totalt antal patienter MGUS	2017	2016	2015	2014
Danmark	884	883	756	518
Region Hovedstaden	192	214	132	90
Region Sjælland	218	210	221	72
Region Syddanmark	249	224	210	175
Region Midtjylland	171	196	156	148
Region Nordjylland	54	39	37	33
Region Hovedstaden	192	214	132	90
Herlev	67	69	61	24
Rigshospitalet	125	145	71	66

M-komponent sygdomme

Myelomatose: Symptomer

- C**alcium elevation
- R**enal complications
- A**nemia
- B**one disease

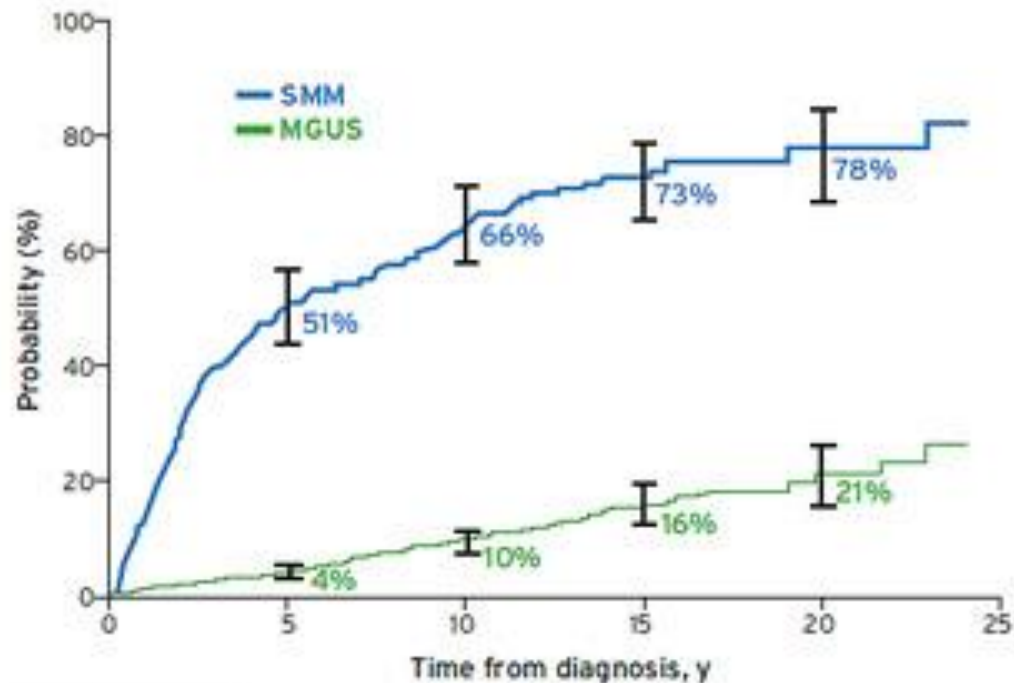
BM Clonal bone marrow $\geq 60\%$

FLC sFLC ratio >100

MRI >1 focal lesion by MRI

sFLC = serum free light chain

Asymptomatisk myelomatose

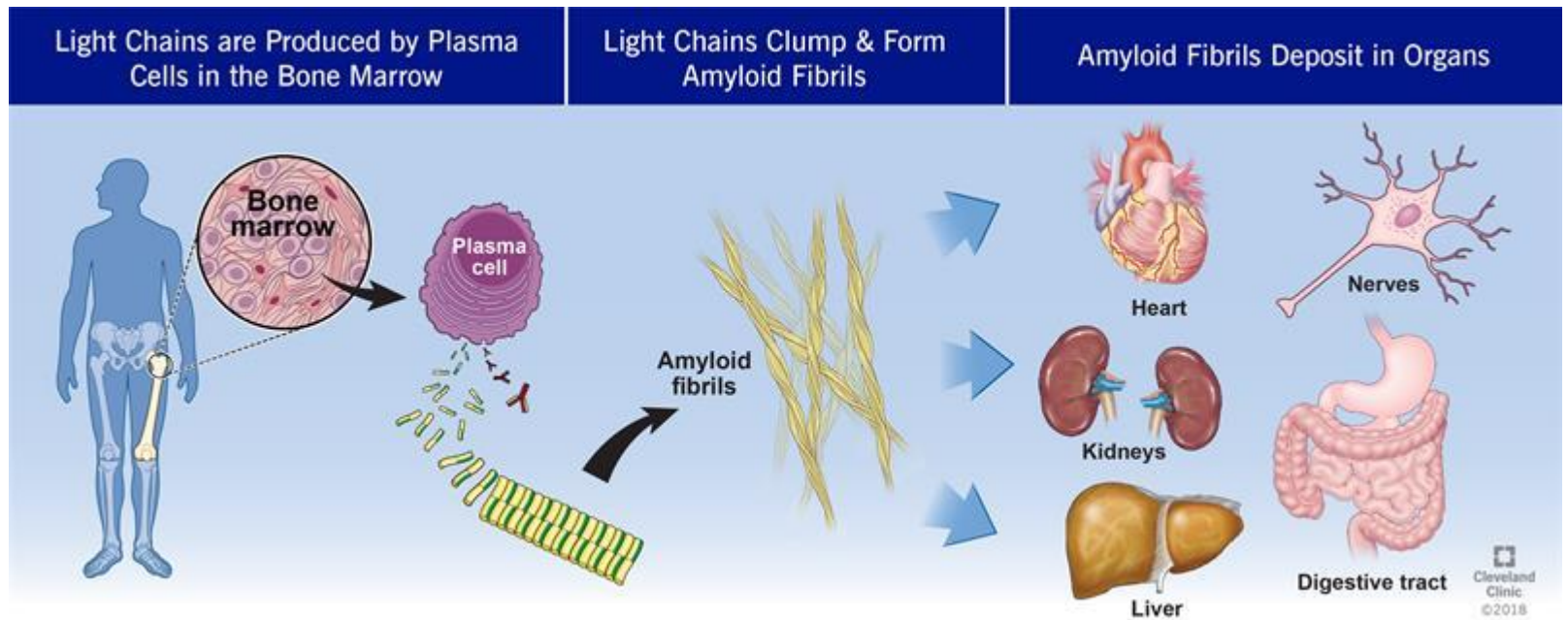

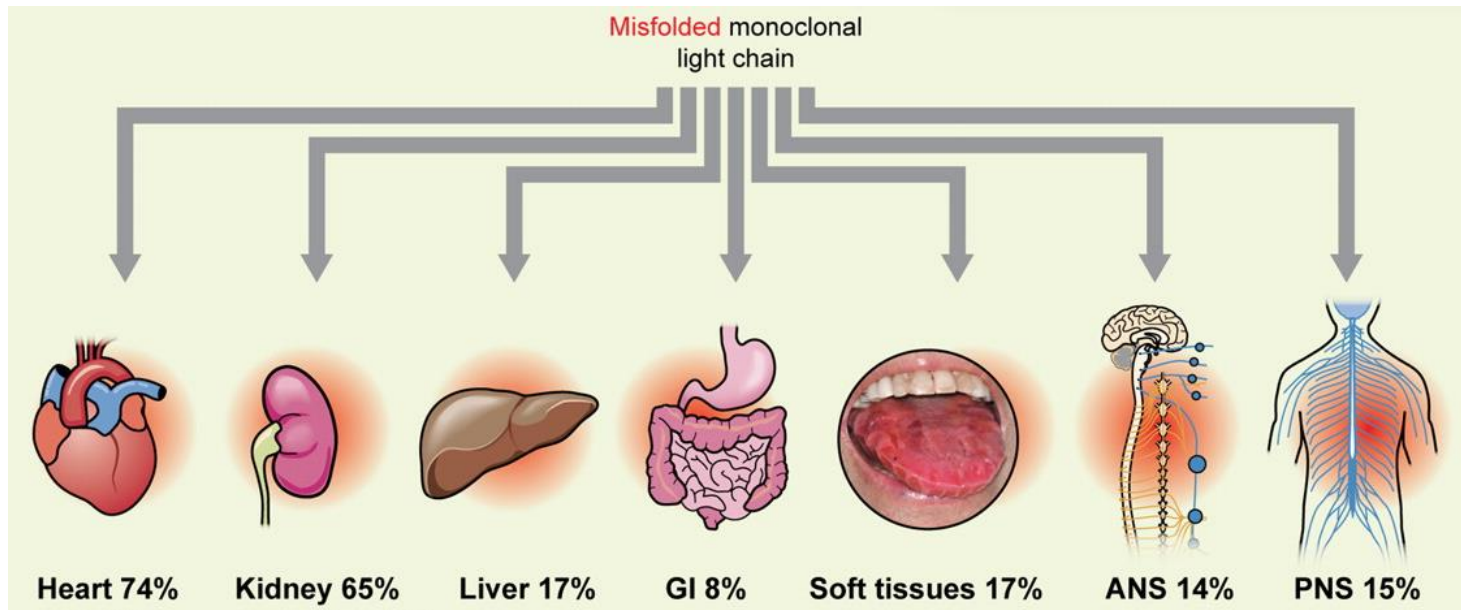
M-komponent sygdomme

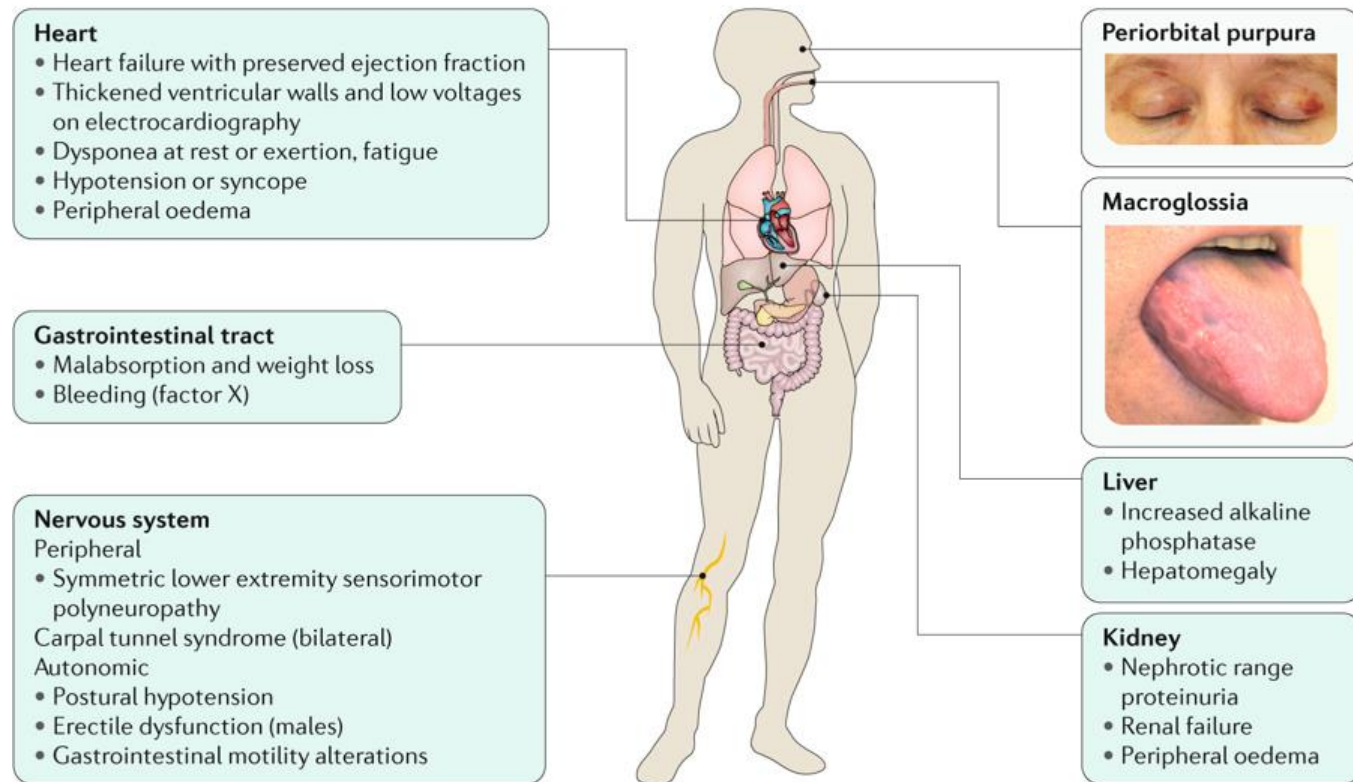
AL amyloidose

AL amyloidose

AL amyloidosis

M-komponent sygdomme

M-komponent sygdomme - Slut

Positiv M-komponent:

